

IRMA SALO JÆGER
FILMFESTIVALUTSTILLER
DEN 34. NORSKE FILMFESTIVALEN, HAUGESUND
HAUGESUND BILLEDGALLERI
19. AUGUST - 10. SEPTEMBER 2006

Det abstrakte maleri er sterkt knyttet til det 20nde århundre, ja på mange måter står det som emblem på dette århundres kunstneriske frembringelser. Selv om slike bilder sjelden byr på spesifikke referanser trekker de likevel opp i seg mange av de redsler, lidenskaper, sekulariseringsprosesser, fortrenghninger og åndelige lengsler som ligger nedfelt i dette århundre. Nå er det abstrakte maleri ikke en og samme ting, like lite som det har ett, likeartet uttrykk. Det er snarere å forstå som et mangeartet og sammensatt felt med et vidt spekter av uttrykk, tradisjoner og forgreninger. Likevel ender vi gjerne opp med å bruke begrepet som en samlende sekkebetegnelse, som om det dreier seg om forskjellige medlemmer i en større familie.

Med sin bakgrunn fra bl.a. Helsinki, München, Paris, London og Oslo har Irma Salo Jæger gjennom snart fem tiår arbeidet frem et særpreget bidrag til dette feltet. Om vi holder fast ved familiemetaforen er det nærliggende å knytte hennes bilder til dens andre generasjon. Det handler om en generasjon som har forankring i etterkrigstidens fornyete interesse for abstraksjon. Vi snakker da også om en gjennombruddsgenerasjon, fordi det var først i løpet av 1950- og 60årene at det abstrakte maleri generelt vant frem som tidens dominerende uttrykksform på vestens dominerende kunstscener. I Europa var det særlig kunstscenen i Paris som virket ansporende. Her utviklet noen abstraksjonens lyriske og ekspressive muligheter, mens andre gikk i retning av mer konstruktivistiske og geometriske uttrykk. Tilknytningen til natur, prosess og optiske fenomener kom til å spille en viktig rolle hos mange. Ofte vekker former, farger og overflater assosiasjoner til landskap eller organisk materiale: spire, vekst, forfall, død.

Jægers bilder lar seg imidlertid ikke uten videre skrive inn i et slikt mønster, like lite som hun lar seg skrive inn i etablerte retninger og skoler. Hennes bilder er på samme tid både maleriske og geometriske, ekspressive og konstruktive. De er både strøk og farge, form og struktur. Store fargefelt settes opp mot hverandre mot et reisverk av linjer og streker. Noen av disse fremstår som sarte og skjøre mens andre fortoner seg mer faste og solide. Det oppstår relasjoner mellom forskjellige uttrykksmessige arenaer og soner i bildet. Hennes arbeider er rike på atmosfære og assosiasjoner, men samtidig retter de også stor oppmerksomhet om seg selv som bilde. Energier og krefters spill kan være en måte å nærme seg hva som er på gang i disse bildene. Men de minner oss også om hva maleri først og fremst handler om: det å sette farger på en flate. Dette bringer oss til selve strøkføringen i disse bildene. Det som fortoner seg som ensfargete fargefelt viser seg ved nærmere studie å være bygget opp av et omfattende sjikt av strøk og nyanser. Det gir en egen sanselig opplevelse av den maleriske materien.

Da Jæger kom til Oslo og fikk sin kunstutdannelse på SHKS og Statens kunstakademi i løpet av 1950-årene, hadde hun allerede en fullført magistergrad i kunsthistorie i bagasjen. Emnet var John Constable, en maler hvis naturalisme står i slående kontrast til hennes egne bilder.

IRMA SALO JÆGER

Går vi mer i detalj oppdager vi imidlertid en felles interesse for nettopp denne strøkføringen, for hvordan fargen føres på og knyttes til underlaget med enkle, presise strøk. Selv om Jægers bilder er arbeidet frem i mange lag, er det en umiddelbar friskhet i det maleriske foredraget. Om Constable var en av det moderne maleris fedre, hører Jæger blant dem som har ført denne siden ved modernismens estetikk videre. Hennes bilder vitner i det hele tatt om et reflektert og selvstendig forhold til kunstens historie, og i forhold til egen plass og virkefelt blant sine samtidige. Hennes karriere viser da også til det meste av det beste innenfor det norske kunstsysteet. I 1986 ble hun professor ved Statens Kunstakademi og i 1989 ble hun invitert til å holde festspillutstilling i Bergen. Nasjonalmuseet har en større samling av hennes malerier, og hun er kjøpt inn av de viktigste kunstmuseene ellers i landet.

Ser vi Jægers kunstnerskap i perspektiv er det karakterisert av noen gjennomgående trekk og problemstillinger. Det mest iøynefallende er at hun har holdt fast ved sitt eget uttrykksmessige ståsted med en konsekvens som overgår de fleste, samtidig som hun har unngått gjentakets repeterende forflatning. Igjen og igjen har hun malt beslektede bilder, men sett i sammenheng fortoner de seg som overraskende forskjellige.

Det er vanskelig å skrive om Jægers bilder uten å nevne hennes omgang med fargen. Selv om den er flerstemt omtales den i entall fordi det gjerne er én farge som dominerer bildet. Det dreier seg ofte om større gule, blå eller røde fargefelt, til tider grå, svarte og hvite. Men fremfor alt foretrekker Jæger det gule. En sterk og vital farge. Den kan fortone seg som monoton og ensartet men har i virkeligheten like mange nyanser som regnbuen har farger. Fra det urene, gursjeaktige til sitrende sitron, fra mett ballblomst til solstrålenes klare gjennomskinnelighet. Når Jæger maler med gult skapes bilder der alle denne fargens nyanser får komme til orde. Men Jægers bilder er som sagt ikke bare farger alene. Det handler også om struktur, skjelett og om en sterk, formskapende vilje. Noe av det som gjør Jægers bilder gode og interessante over tid kommer kanskje nettopp av at fargens uttrykkskraft er holdt i tømme av noen formorganiserende strukturer. Det er som om formalisten og ekspresjonisten forenes på en uanstrengt måte. Det er bilder som sikkert nok kan beskrives som både lyriske, ekspressive og stemningsfulle, men de kan vanskelig omtales som slappe eller formløse. De har en egen visuell gjennomslagskraft, en virkning som gjør at de blir sittende fast i minnet.

Øystein Ustvedt, Kurator, Nasjonalmuseet, Oslo

IRMA SALO JÆGER

Født 1928 i Finland

UTDANNING

Statens Kunstakademi, Oslo	1958-1961
Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, Oslo	1954-1957
Magister i kunsthistorie, Helsinki	1953

SEPARATUTSTILLINGER (I UTVALG)

Kunstnerforbundet, Oslo	2006, 1999, 89, 79, 62
Stavanger Kunstforening	2003, 1989, 63
Galleri Dobloug, Oslo	2002
Festspillutstilling,	
Norsk Skogbruksmuseum, Elverum	2000
Galleri Cassandra, Drøbak	1999, 82
Bomuldsfabriken, Arendal	1998
Akershus Kunstnersenter, Lillestrøm	1998
Festspillutstilling, Sandefjord Kunstforening	1998
Festspillene i Nord-Norge, Harstad	1997
Pirkanpohja Art Center, Ahtäri, Finland	1997
Bratislava bymuseum, Slovakia	1996
Galleri Langegården, Fjøsanger	1995
Kunstoffestivalen i Lofoten, Svolvær	1994
Oslo Kunstforening	1994
Røgden Bruk, Grue Finnskog	1993
Galleri Heer, Oslo	1992, 89
Horsen Kunstforening, Danmark	1990
Festspillutstilling, Bergens Kunstforening	1989
Galleri LNM, Oslo	1986
Kunsternes Hus, Oslo	1968
Alvar Aalto Museum, Jyväskylä, Finland	1966
Permanenten, Kunsternes hus, Oslo	1965
Bergens Kunstforening	1963
Aalesunds Kunstforening	1962
Trondhjems Kunstforening	1962

ÅRS- OG LANDSDELSUTSTILLINGER

Høstutstillingen	1993, 87, 66, 61, 60
UKS Vårutstilling	1970, 65, 61, 59

UTSMYKINGER (I UTVALG)

Telenor, Trondheim	2000
Rikshospitalet	1998
Samferdselsdepartementet	1996
Bodø Lufthavn	1993
Høgskolen i Agder, Kristiansand	1992
Statens kontorbygg, Helsefy, Oslo	1985
Bjørnåsen skole, Oslo	1984
Bærum sykehus	1983
Bøler T-banestasjon, Oslo (fjernet)	1973
Agder ingeniør- og distriktshøgskole	1972
Honningsvåg svømmehall	1970

INNKJØPT AV (I UTVALG)

Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø
Bergen Kunstmuseum
Nykytaiteen Museo Kiasma, Helsinki
Oslo kommunale kunstsamlinger
Arkivmuseet i Lund, Sverige
Trondhjems faste galleri
Norges Bank
Jyväskylä by, Finland
Norsk kulturråd
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Vi har gleden av å invitere til åpningen av filmfestival-utstillingen med Irma Salo Jæger 19. august kl. 18.00

Åpning ved filmfestivalens styreleder Lene Løken og MiRo-ensemblet.

ÅPNING AV FESTIVALUTSTILLING 19. AUGUST: Kl. 18.00

ÅPNINGSTIDER 20. - 25. AUGUST: Hver dag under filmfestivalen. Kl. 10.00 - 19.00.

ÅPNINGSTIDER FRA 26. AUGUST - 10. SEPTEMBER: Tirsdag-lørdag Kl. 12-15.

Torsdag: Kl. 12-19. Søndag: Kl. 12-17. Mandag: stengt

**HAUGESUND
KUNSTFORENING**